

požádal mně abych mu dal několik odporučejících slow do Zlaté Prahy, an na swém cestování žáda: toto staroslawné slowanské sydelni město nawštíwiti; ja se osmeluji Wás požádati, by ste napomocen byl, by sweho cíle pošel. On je rozeny macedonsky Bulhar ze Soluna, a zbýra dobrowolné dari obnoweni chramu archanjele Michala w Jerusaleme...

D-r Jan Šafarik, zemský bibliotekar.

XXII

Солунско

Отъ заселението на славянитѣ на Балканския полуостровъ, та до последната световна война, околността на гр. Солунъ и отчасти самиятъ градъ сж били обитавани отъ славяни. Тия славяни, по потекло и езикъ, припадатъ на юго-източната група отъ балканскитѣ славяни, наричани съ политическо име българи. За тѣхнитѣ селища, нрави и нападения върху столицата на Македония — Солунъ, или както го наричали старитѣ „майка на Македония“ (μήτηρ τῆς Μακεδονίας), се разказва особено въ чудесата на св. Димитрия Солунски. Тия български славяни, настанени по цѣлото солунско поле, непосредно до стениѣ на града, се намирали кога въ федератски и приятелски, кога въ вражески отношения съ Солунъ. Българската колония въ самия градъ и икономическитѣ връзки на последния съ славянския хинтерландъ въдворили въ Солунъ славянския езикъ като езикъ на пазара. Въ тоя градъ се родиха въ IX в. славянскитѣ просвѣтители Кирилъ и Методий. И не напраздно византийскитѣ императоръ Михаилъ III, като изпращалъ тия сжщитѣ Кирила и Методия за проповѣдь срѣдъ славянскитѣ племена, бѣ имъ казалъ: „Вие сте солунчани, а всички солунчани беседватъ чисто по славянски“. Въ тоя духъ е и известието въ така наречената Солунска легенда, въ която се разказва, че, по времето на Кирила, на солунския пазаръ се говорѣло по български.

Отъ многото срѣдновѣковни свидетелства за славянското население въ Солунско въ края на IX в. ще приведемъ само туй на солунския грѣкъ Йоана Камениата, въ неговия разказъ за превземането на Солунъ отъ арабитѣ въ 904 г.